

2.16. Korona Szálló (Zsidanics-ház)

Cím	Mosonmagyaróvár, Szent István király út. 122.
Helyrajzi szám	2431/1
GPS koordináták	47° 51' 17" N 17° 16' 43" E
Törzsszám	3137
Nyilv. azonosító	4572
Eredeti funkció	Nemesi kúria, majd megyeháza, végül fogadó
Jelenlegi funkció	Irodaház
Építés ideje	1727
Tervező	
Stílus	Barokk
Adatfelvétel ideje	2018. 11. 20.



2.16. Korona Szálló (Zsidanics-ház)



A műemlék leírása

Az L alakú, kétszintes épület Szent István útra néző nyolctengelyes főhomlokzata reprezentatív kialakítású. A földszint 2 középső tengelyben áll a nagyméretű, kőből faragott kapuzat. A széles kapu kosárvés záródású, külső keretelését pilaszterek alkotják. A reprezentatív szándékról tanúskodó kapu oromzatán faragott és festett kőcímer található. A kerek pajzs negyedelt mezejében szablyát tartó kétfarkú, ágaskodó oroszlán és ágaskodó griff alakja váltakozik. A szív-pajzs hasított, heraldikai jobb mezejében a magyar kiscímer, bal mezejében harántkockás mező látható. A címeren zárt sisak, a sisakdísz koronás kétféjű sas, mellén LI (Leopoldus I. – I. Lipót) monogrammal. A címer alatti mezőben SIZ 1727 (Stephanus Joannes Zsidanics) felirat olvasható.

A főhomlokzat földszintjét vakolatból kialakított sávok tagolják, ablakait keskeny szalagkeret övezi. A két szintet erőteljes, tagolt övpárkány választja el. Az emeleti ablakokat faragott kőkeret hangsúlyozza. A nyugati szárny kétraktusos, míg az északi egytraktusos. A helyiségek csehsüveg boltozattal fedettek minden szinten. Az emeletre nagyméretű lépcsőházon lehet feljutni.

A műemlék története

A horvát származású Zsidanics István János (1671-1736) Moson vármegyében jelentős vagyona tett szert, s a vármegye tekintélyes nemese lett. 1696-ban helyettes harmincad ellenőre lett, 1710-ben a vármegye adószedőjének választották meg, 1732-ben táblabíró. Vagyonának jelentős részét 1736-ban kelt végrendelete szerint a piarista rendre hagyta azzal a feltétellel, hogy Magyaróvárott gimnáziumot alapítsanak.

1726-ban szerezte meg a Moson központjában álló kuriális telket, amelyre a következő esztendőben föl is épült a kúria. A nagyszabású, reprezentatív épület fölemészthette Zsidanics anyagi erőforrását, mert 1733-ban árulni kezdte a házat, amit végül 1738-ban fiától és örökösétől, Zsidanics János Istvántól megvásárolt a magyaróvári uradalom, s felajánlotta vármegyei székház céljára. Így 1739-ben Moson vármegye 6000 forintért megvette az épületet minden tartozékával. Később mást gondolt a vármegye, s ugyanazon az áron 1742-ben eladta az óvári uradalomnak. Mivel a kúriával járt bolt és kocsmá nyitásának joga is, a földszinti boltokat az uradalom bérbe adta. 1744-ben Moson mezőváros vásárolta meg az épületet, amely a következő évszázadokban a helység tulajdona maradt.

Nem tudjuk, hogy az épületet mikor alakították át vendégfogadóvá, de az 1774. évi mosoni adókönyvek már Ad Corona/ A Koronához néven emlegetik az egykori kúriát.

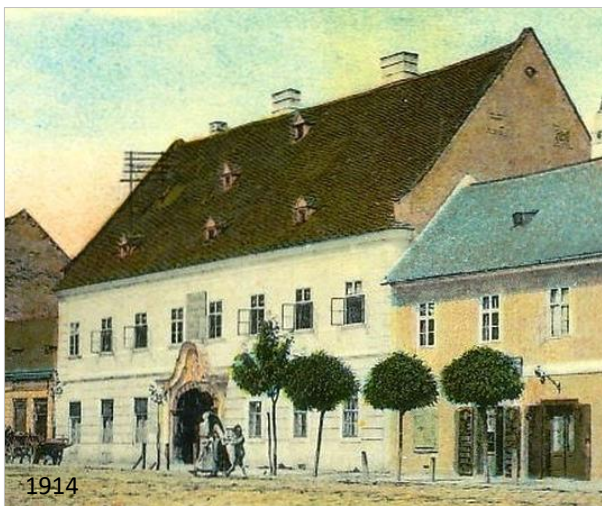
A műemlék állapota

A XVIII. sz. utolsó harmadában történt átalakítás leginkább a főhomlokzatot érintette. Az emeleti ablakok kőkereteit vakolatból szalagkerettel övezték, s a mellvédmezőben a késő barokk építészetre jellemző táblás tagolást alakítottak ki. Később az északi szárnyat megtoldották egy keskenyebb épülettel, majd egy újabb szárnyal, amely a telek keleti végéig húzódott, s ott derékszögben be is fordult. Az 1850-es években készült kataszteri térkép már jelöli e változást. Véltetőleg kétszer bővítették a Korona Fogadót, amelyet udvarral, kerttel és pajtával jegyeztek föl a telekjegyzőkönyvek.

2.16. Korona Szálló (Zsidanics-ház)

Az épület a II. világháborúig vendégfogadóként működött, utána ifjúsági klubok használták, majd az 1950-es évek elején a Kisalföldi Erdőgazdaság kapta meg. A rendszerváltáskor magánkézbe került, átfogó statikai erősítése megtörtént. 2013-ban vásárolta meg a mosonmagyaróvári önkormányzat városfejlesztő cége és 2016-ra felújította.

Archív fényképek



Forrásmunkák

1. Genthon István: Magyarország művészeti emlékei I. Dunántúl. Bp. 1959. 205. p.
2. Enzsöl Imre: A Korona Szálló története. Kisalföld. 1995. 03. 04. 8. p.
3. Moson évszázadai. Tanulmányok és kismonográfia Moson település és Moson vármegye múltjából a kezdetektől 1946-ig. Főszerk.: Thullner István és Tuba László. Mosonmagyaróvár, 2010. 269-270. pp.
4. Székely Zoltán: Egykori mosoni Korona Fogadó. Mosonmagyaróvár. Művészettörténeti szakvélemény. Kézirat, 2014.
5. A képek forrása: Moldoványi Géza, archív képek Hansági Múzeum, Bella Sándor.